

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-365

26/03/2021

ქ. თბილისი

ხაშურის მუნიციპალიტეტში, სოფ. აგარებში, შპს „მშენებელი 2019“-ს ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „მშენებელი 2019“-ს მიერ გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ხაშურის მუნიციპალიტეტში, სოფ. აგარებში ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკრინინგის განცხადება.

შპს „მშენებელი 2019“-ს ასფალტის წარმოებაზე 2020 წლის 16 ივლისს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაცემულია გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (ბრძანება N2-623), რომლის თანახმადაც საწარმოს ტექნოლოგიურ პროცესში საწვავად გათვალისწინებული იყო ბუნებრივი აირის გამოყენება.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, შპს „მშენებელი 2019“-ს ასფალტის საწარმო მდებარეობს ხაშურის მუნიციპალიტეტში, სოფ. აგარებში, არასასოფლო სამეურნეო დანიშნულების 991 მ² მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 69.02.68.653). ტერიტორია შპს „გაბის“ საკუთრებაშია და სარგებლობის უფლებით გადაცემული აქვს შპს „მშენებელი 2019“-ს. საწარმოს განთავსების GPS კოორდინატებია: X-391310.00, Y-4651370.00. უახლოესი საცხოვრებელი სახლი საპროექტო ტერიტორიიდან დაშორებულია 260 მეტრით. საწარმოდან სამხრეთით, დაახლოებით 90 მეტრში მდებარეობს მდ. მტკვარი. ასფალტის საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე განლაგებულია შპს „გაბის“ ბეტონის და ინერტული მასალების საწარმოები, ჩრდილოეთის მხრიდან ესაზღვრება ავტოგასამართი სადგური (50 მ), ასევე, თბილისი-სენაკი-ლესელიძის (E-60) ავტომაგისტრალი.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, ტერიტორიაზე განთავსებულია უკრაინული „KREMENCHUG-DC 158“ ტიპის დანადგარი, რომელიც წარმოადგენს სხვადასხვა აგრეგატების ერთობლიობას, რომელთა მუშაობა ავტომატიზებულია. ამასთან, დანადგარი ტექნოლოგიურად დაკავშირებულია ბიტუმის, მინერალური ფხვნილის, ქვიშისა და ღორღის საწყობებთან. დანადგარის საპროექტო წარმადობა მაქსიმალური დატვირთვის პირობებში შეადგენს 56 ტ/სთ ასფალტის ნარევს, რაც წელიწადში 200 სამუშაო დღის და დღეში 8 საათიანი სამუშაო რეჟიმის გათვალისწინებით შეადგენს 89600 ტონას. აღნიშნული რაოდენობის ასფალტის წარმოებისთვის წლის განმავლობაში

გამოყენებული იქნება 36800 ტ. ქვიშა, 43200 ტ. ლორღი. 4800 ტ. ბიტუმი და 5100 ტ. მინერალური ფხვნილი (ფილერი). სკრინინგის განცხადების მიხედვით, ასფალტის დანადგარში, საშრობი დოლის გაცხელებისთვის გამოიყენება ბუნებრივი აირი, რომლის მაქსიმალური რაოდენობა წლის განმავლობაში შეადგენს 1075200მ³-ს.

წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადების თანახმად, საწარმოში დაიგეგმა ტექნოლოგიური ცვლილება, რაც ითვალისწინებს გაზის სანთურის ჩანაცვლებას კომბინირებული თბური გენერატორით (დანადგარის თბური სიმძლავრე 3 მგვტ.), რომელიც თბურ ენერჯიას გამოიმუშავებს როგორც მყარი საწვავის, ასევე ბუნებრივი აირის გამოყენებით. სკრინინგის განცხადების მიხედვით, თბურ გენერატორში მყარი საწვავის დასაწვავად გამოიყენება მაღალტემპერატურული „მდუღარე შრის“ ტექნოლოგია. აღსანიშნავია, რომ აღნიშნულ დანადგარში შესაძლებელია საწვავად გამოყენებულ იქნას როგორც აირი, ასევე მყარი სათბობი (ქვანახშირი, ბიომასა-ყურძნის ნარჩენები (ჭაჭა), ხის დამუშავების ნარჩენები და კომბინირებული სათბობი (ლიგნიტი და ბიომასა). განცხადების მიხედვით, თბურ გენერატორში შესაძლებელია საწვავად გამოყენებული იქნეს ბიომასა ან ორკომპონენტური საწვავი (ლიგნიტი და ბიომასა ერთად). პროექტის მიხედვით, საწარმოში დაგეგმილია საათში 600 კგ. მყარი საწვავის გამოყენება (რაც 200 სამუშაო დღის და დღეში 8 საათიანი სამუშაო რეჟიმის გათვალისწინებით შეადგენს წელიწადში 960000 კგ-ს). სკრინინგის განცხადებაში ტესტირების შედეგები წარმოდგენილია სხვადასხვა მყარი საწვავის მოხმარების რეჟიმებისთვის, გაფრქვევის ინტენსივობები გაანგარიშებულია კომბინირებული მყარი საწვავის გამოყენების შემთხვევისთვის. 2020 წლის 23 სექტემბერს დამატებით წარმოდგენილ მასალებში, გაფრქვევის ინტენსივობები მოცემულია ასევე, მხოლოდ ბუნებრივი აირისთვის და ბიომასისა და ქვანახშირის (კომბინირებული სათბობის) გამოყენების შემთხვევებისთვის. ამავდროულად, წარმოდგენილი დამატებითი ინფორმაციის თანახმად, პირველ ეტაპზე საწვავად გამოყენებული იქნება აირის და ქვანახშირი/ბიომასის კაზმი პროპორციით 50/50. კომპანიის მიერ მიმდინარე წლის 19 თებერვალს წარმოდგენილი დაზუსტებული ინფორმაციის მიხედვით, ძირითადი საწვავის ნაწილობრივ ჩანაცვლების სქემა ითვალისწინებს ორ საბაზისო ვარიანტს, კერძოდ ქვანახშირისა და ბუნებრივი აირის გამოყენებას (50%/50%) და ბიომასისა და ბუნებრივი აირის (50%/50%) გამოყენებას. დამატებით წარმოდგენილია საპროექტო დანადგარის ფუნქციონირების შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაზნების ანგარიში და მისი შედეგები ორივე შემთხვევისთვის. დამატებითი ინფორმაციის მიხედვით, ქვანახშირისგან განსხვავებით, ბიომასის გამოყენების შემთხვევაში გამოირიცხება გოგირდის ოქსიდების გამოყოფა.

თბური გენერატორი შედგება წვის კამერის, სათბობის ბუნკერის, სათბობსატარის, ფრონტალური კედლის, გამაციბელი ეკრანების, მიმმართველის, მიმმართველის გამაციბელი ეკრანის, ჰაერის მკვებავი არხის, ცხაურის, ღრეჩოს, ვერტიკალური ლილვისა, გორვის საკისარის და კბილანასგან (ან საღვედე ბორბალი).

სათბობი გენერატორი მუშაობს შემდეგი პრინციპით: ცეცხლის ანთების შემდეგ სათბობის ბუნკერიდან სათბობსატარის გავლით წვის კამერაში უწყვეტად და დოზირებულად მიეწოდება სათბობი. წვის კერის ფორმირების შემდეგ იზრდება ვენტილატორიდან

მკვებავი ჰაერის დაწნევა და მოძრაობის მიმნიჭებელი მოწყობილობის დახმარებით ბრუნვით მოძრაობას იწყებს ცხაურა. ღრეჩოს გავლით მკვებავი ჰაერი გადადის წვის კამერაში. მდულარე ფენაში მკვებავ ჰაერთან ერთად გადადის სათბობი, რაც განაპირობებს წვის პროცესის ინტენსიურობას და სტაბილურობას. ამასთან, მკვებავი ჰაერის პულსაცია უზრუნველყოფს მდულარე ფენის ინტენსიურ შერევას და მის გათანაბრებას წვის კამერის მთელ მოცულობაში. წვის პროცესში ცხაურას გაგრძელება ხდება მოწყობილობაში შემავალი მკვებავი ჰაერის დახმარებით.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, დანადგარის ტექნიკური მახასიათებლებიდან გამომდინარე, გამორიცხულია მდულარე ფენის ჰორიზონტალური მიმართულებით გადაადგილება, რაც გამორიცხავს ლოკალური კრატერების ფორმირებას, გაწიდიანებას, წვის პროცესის ჩაშლას, მკვებავი აირის დანაკარგებს. აღნიშნული კონსტრუქცია უზრუნველყოფს წვის კამერაში მდულარე ფენის მხოლოდ ვერტიკალურ სიბრტყეში მოძრაობის შესაძლებლობას, რაც ხელს უწყობს წვის პროცესის სტაბილურობას.

წყალი საწარმოში გამოიყენება სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო მიზნებისთვის. წყლის ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენება გათვალისწინებულია მხოლოდ სველ მტვერდამჭერში (600 მ³ წელიწადში). ობიექტის წყალმომარაგებისთვის გამოყენებული იქნება საწარმოს მიმდებარედ არსებული ტბორი, რომელიც მოწყობილია შპს „გაბის“ მიერ და ასრულებს სალექარის ფუნქციას. მტვერდამჭერი სისტემაში გამოყენებული წყალი ჩაედინება მტვერდამჭერის მიმდებარედ მოწყობილ ორმოში. მისი ამოწმენდა დაჭერილი მტვერისგან ხდება პერიოდულად და ბრუნდება წარმოებაში. სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენებული წყლის ხარჯი იქნება 81 მ³/წელ. აღნიშნული მიზნით წყლის აღება განხორციელდება ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან. საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო ჩამდინარე წყლები შეგროვდება საასენიზაციო ორმოში, რომელიც პერიოდულად დაიცლება საასენიზაციო მანქანებით. წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადების მიხედვით, აღნიშნული ცვლილების განხორციელების შემთხვევაში უცვლელი რჩება საწარმოს წყალმომარაგების საკითხები.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ადგილი აქვს საწარმოს უბნებზე მავნე ნივთიერებათა წარმოქმნას და მათ შემდგომ გაფრქვევას ატმოსფერულ ჰაერში. გზშ-ის ეტაპზე, საპროექტო ტერიტორიაზე მოხდა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 11 წყაროს იდენტიფიცირება და დადგინდა ის ძირითადი ნივთიერებები, რომლებიც ობიექტის ექსპლუატაციისას ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა, მათ შორის: აზოტის დიოქსიდი, ნახშირბადის ოქსიდი, ნახშირწყალბადები, არაორგანული მტვერი. წარმოდგენილი ცვლილების შესაბამისად, მყარ საწვავზე გადასვლის შემთხვევაში, იზრდება აღნიშნული ნივთიერებების გაფრქვევის ინტენსივობები და ამასთან ატმოსფერულ ჰაერში დამატებით გაიფრქვევა ისეთი მავნე ნივთიერებები, როგორცაა ჭვარტლი და გოგირდის დიოქსიდი (ქვანახშირის შემთხვევაში). სკრინინგის განცხადებაში აღწერილია გაფრქვევის 11 ანალოგიური წყარო, თუმცა საპროექტო აგრეგატის საწარმოს დანადგარებთან ტექნიკური დაკავშირების კონკრეტული სქემის, ასევე, მყარი საწვავის მიღება/შენახვა/გადატვირთვის ოპერაციების შესახებ ინფორმაციის წარმოუდგენლობის გამო, გაფრქვევის დამატებითი წყაროებიდან ემისიების იდენტიფიცირება შეუძლებელია. ამასთან, მიმდინარე წლის 19 თებერვალს დამატებით

წარმოდგენილი ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაზნევის ანგარიში შესრულებულია საშტატო რეჟიმისთვის, როცა ფუნქციონირებს ატმოსფეროს დაბინძურების მხოლოდ ძირითადი წყარო - ასფალტის დანადგარის საშრობი დოლი და შეფასებული არ არის გაფრქვევები მთლიანად საწარმოდან, მათ შორის, გზმ ანგარიშში მოცემული წყაროები. შპს „მშენებელი 2019“-ს ასფალტის წარმოების გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების პროცესში განხორციელდა საპროექტო ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერება. ამასთან, საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ, ოთხ წერტილზე განხორციელდა ერთჯერადი გაზომვები ატმოსფერულ ჰაერში ნახშირბადის ოქსიდის (CO), აზოტის დიოქსიდის (NO₂), მტვრის კონცენტრაციების და ხმაურის დონის განსაზღვრის მიზნით. გაზომვების შედეგად დადგინდა, რომ მტვრის კონცენტრაცია უახლოეს საცხოვრებელ სახლთან ნორმის ფარგლებშია (0.44 მგ/მ³), თუმცა უახლოვდება ზდკ-ს. აღსანიშნავია, რომ ადგილზე დათვალიერების პროცესში, ასფალტის დანადგარი არ იყო მუშა მდგომარეობაში. წარმოდგენილი პროექტით გათვალისწინებული ცვლილების შემთხვევაში, როგორც ეს სკრინინგის განცხადებაშია აღნიშნული იზრდება გაფრქვევების ინტენსივობა. შესაბამისად, მოსახლეობასთან სიახლოვის გათვალისწინებით, დამატებით შესწავლას და შეფასებას საჭიროებს აღნიშნული თბური გენერატორის მუშაობის პირობებში ატმოსფერულ ჰაერზე გამოწვეული ზემოქმედება. ამასთან შესაფასებელია, რამდენად უზრუნველყოფს დანადგარის მტვერდამჭერი სისტემა ეფექტურად მუშაობას გაზრდილი ემისიების ინტენსივობის ფონზე.

აღსანიშნავია, რომ წარმოდგენილ განცხადებაში არ არის დაზუსტებული თბოგენერატორის ტესტირების დეტალური მეთოდოლოგიის შესახებ ინფორმაცია. სკრინინგის განცხადების მიხედვით, საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება არ გამოიწვევს ხმაურის დონის მომატებას, თუმცა, როგორც საერთაშორისო პრაქტიკიდან არის ცნობილი, ბუნებრივი აირის წვის პროცესისგან განსხვავებით, მყარი საწვავის „მდულარე შრის“ ტექნოლოგიას შესაძლებელია თან ახლდეს ხმაურის გავრცელებაც.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება არ ითვალისწინებს მიწის სამუშაოების განხორციელებას. შპს „მშენებელი 2019“-ს გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ფუნქციონირების ეტაპზე ადგილი ექნება სახიფათო, არასახიფათო და ინერტული ნარჩენების წარმოქმნას. წარმოდგენილი ცვლილების მიხედვით, თბური გენერატორის განთავსების პროცესში არ წარმოიქმნება სამშენებლო ნარჩენები, ხოლო ოპერირებისას მოსალოდნელია მხოლოდ უმნიშვნელო რაოდენობის საყოფაცხოვრებო ნარჩენების წარმოქმნა. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით, სკრინინგის განცხადებაში არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია მოსალოდნელი სახიფათო ნარჩენების და მათი შემდგომი მართვის შესახებ, რაც მოითხოვს დამატებით შესწავლას. ამასთან, მოსალოდნელია მშრალ მტვერდამჭერში დაგროვებული მტვრის ნარჩენების რაოდენობის ზრდა, ვინაიდან იზრდება ემისიების ინტენსივობა. აღნიშნულიდან გამომდინარე მნიშვნელოვანია მტვრის დასაწყობების ადგილის შესახებ ინფორმაცია.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე კუმულაციური ზემოქმედება მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების და

ხმაურის გავრცელების კუთხით. როგორც უკვე აღინიშნა, საწარმოს მიმდებარედ განთავსებულია შპს „გაბის“ ინერტული მასალების და ბეტონის საწარმოები, ასევე ავტოგასამართი სადგური, რაც დამატებით წარმოდგენილ ინფორმაციაში არ არის შეფასებული. შესაბამისად, წარმოდგენილი ცვლილების გათვალისწინებით, დამატებით შეფასებას საჭიროებს კუმულაციური ზემოქმედება.

სკრინინგის განცხადებაში არ არის დასაბუთებული აღნიშნული ტექნოლოგიური ცვლილების საჭიროება. ასევე არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია მყარი საწვავის ტრანსპორტირებისა და საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსების პირობების შესახებ. განცხადების მიხედვით, ნახშირისა და ბიომასის საწყობი იქნება ფარდულის ტიპის, თუმცა, არ არის აღწერილი მობეტონებული იქნება აღნიშნული ფარდული ან დაგეგმილია თუ არა რაიმე ტიპის შემოზვინვა. შესაბამისად, დამატებით შესწავლას და შეფასებას საჭიროებს გრუნტზე, მიწისქვეშა და სანიაღვრე წყლებზე ზემოქმედების საკითხი. ასევე გასათვალისწინებელია ზედაპირული წყლის ობიექტთან, მდ. მტკვართან სიახლოვე.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, სკრინინგის განცხადება განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ხაშურის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ წარმოდგენილა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე და დაგეგმილი საქმიანობის ექსპლუატაციის პირობის ცვლილების მასშტაბის, სპეციფიკის, შესაძლო კუმულაციური ზემოქმედების და მოსახლეობიდან დაშორების მანძილის გათვალისწინებით, მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი ზემოქმედება გარემოზე.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ ხაშურის მუნიციპალიტეტში, სოფ. აგარებში შპს „მშენებელი 2019“-ს ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება **დაექვემდებაროს** გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. შპს „მშენებელი 2019“ ვალდებულია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლის შესაბამისად უზრუნველყოს სკოპინგის პროცედურის გავლა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „მშენებელი 2019“-ს;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „მშენებელი 2019“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში სკრინინგის გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ხაშურის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;

6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი